

РЕШЕНИЕ

№ 669

гр. гр. Хасково, 24.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ХАСКОВО, VII ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на втори ноември през две хиляди двадесет и втора
година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА З. ЖИСОВА

при участието на секретаря Милена Д. Борисова
като разгледа докладваното от ХРИСТИНА З. ЖИСОВА Гражданско дело №
20225640101443 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба на Е. Б. Б., ЕГН *****, с адрес:
гр.Х., ул.*****, съдебен адрес: гр.Х., бул.*****, адв. З.З. от АК Хасково, против
„*****” ***, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: град С., ул.
„*****”, представлявано от В.А.Г., Н.Г.С. и А.Ч.Д., с която са предявени в условията
на обективно кумулативно съединение иск с правно основание чл.26, ал.1, предл.1 ЗЗД във
вр. с чл.22 ЗПК, за признаване за установено в отношенията между страните, че сключеният
Договор за потребителски кредит № 7001025736 от 13.08.2019г. е недействителен на
основание чл.22 ЗПК, вр. чл.10, ал.1, и чл.11, ал.1, т. 9, т. 10 и т. 11 ЗПК, както и осъдителен
иск по чл.55, ал.1, предл.1 ЗЗД за заплащане на сумата от 10 676,64 лева като получена без
основание и представляваща разликата между изплатената от ищцата сума по договора в
общ размер на 22 676,64 лева и размера на отпуснатия съгласно договора потребителски
кредит – 12 000 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на
исковата молба – 15.06.2022 г. до окончателното ѝ изплащане.

Ищцата твърди, че с договор за потребителски кредит с № 7001025736 от
13.08.2019г. ответникът ***** *** и отпуснал паричен кредит в размер на 12 000 лева.
Условията по договора били уговорени в офиса на ответника в гр. Хасково, като служителка
на фирмата в гр.София настояла в последвал кратък разговор, документите да бъдат
изпратени от централата на фирмата там. Няколко дни по-късно, ищцата била уведомена, че
документите са пристигнали в гр.Хасково и на 13.08.2019г. в офиса на банката гр.Хасково
тя подписала предоставените ѝ Договор за потребителски кредит № 7001025736, Рамков

договор за платежни услуги за физически лица, Преддоговорна информация за програма "Защита живот безработица /хоспитализация/, Застрахователна програма "Защита ЖИВОТ БЕЗРАБОТИЦА /ХОСПИТАЛИЗАЦИЯ/ Застрахователна полица № 81001NLB2011 и Специални условия за застраховка с покритие застраховка Живот, Нежелана безработица/хоспитализация на кредитополучатели на „*****" ***. По силата на сключения договор за потребителски кредит ищцата ежесечно и добросъвестно изпълнявала задълженията си по внасяне на погасителните вноски като до датата на подаване на исковата молба заплатила 34 месечни вноски по 666,96лева или общо сумата от 22 676,64 лева.

Посочено е още в исковата молба, че от съдържанието на процесния договор за потребителски кредит било видно, че същият не отговаря на изискванията на чл. 10, ал. 1 и чл.11, ал.1, т. 9, т. 10 и т. 11 от ЗПК и на основание чл.22 от ЗПК бил недействителен. На първо място, процесният договор бил подписан от представител на ответника и от ищцата в гр.Хасково, докато в същия било отразено като място на сключване - гр.София. При изготвянето на договора не били спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 и 11 от ЗПК, съгласно които: договорът следва да съдържа посочване на лихвения процент по кредита, условията за прилагането му... (чл. 9 от Договор за потребителски кредит). В конкретния случай в чл. 9 от договора била посочена уговорената между страните възнаградителна лихва - 34.18 % годишен лихвен процент, който се изчислявал ежесечно по метода на простата лихва "върху остатъчния размер на главницата по кредита". От съдържанието на договора обаче, не ставало ясно каква сума ще бъде считана за "главница" при ежесечното изчисляване на лихвата, доколкото в чл. 7 от договора, озаглавен "Общ размер на кредита и условията за усвояването му" били посочени различни суми, наречени "размер на кредита". На първо място се сочел: "размер на кредита 12000 лв."; след това се посочвали „Общ размер на застрахователна премия 4319.57лв.", "BANK КОМБО ЖИВОТ 2138.40 лв." и "BANK КОМБО БЕЗРАБОТИЦА" 2181.17 лв."; след това се сочел "ОБЩ размер на кредита 18277.92 лв."; едва на следващо място била посочена "Еднократна такса за оценка на риска 1958.35 лв.“ При събиране на сумите, посочени като "размер на кредита" + "BANK КОМБО ЖИВОТ" + "BANK КОМБО БЕЗРАБОТИЦА" + "Еднократна такса за оценка на риска" (или 12000 лв. + 2138,40 лв.+ 2181.17 лв. + 1958.35 лв.) се получавала сумата, посочена като ОБЩ размер на кредита (18277.92 лв.). Съгласно т.7 от Договора ищцата се съгласила на заплащане на Еднократна такса за оценка на риска, която да бъде финансирана от кредитора, като се задължила да я възстановява, с дължимите месечни вноски съгласно Погасителния план, предвид заявеното ѝ желание в Искането-Декларация. Така чл. 7 от договора предвиждал две различни суми: размер на кредита - 12000 лв.; и ОБЩ размер на кредита - 18277.92 лв. Във втората сума били включени и застрахователните премии по посочените застраховки, както и заплатената за сметка на кредитора "еднократна такса оценка на риска". Уговорената между страните възнаградителна лихва била посочена в чл. 9 от договора, както следва - 34.18 % годишен лихвен процент, който се изчислявал ежесечно по метода на простата лихва "върху остатъчния размер на главницата по кредита". Липсвала яснота обаче коя от двете суми, сочени като "размер на кредита" се

имало предвид при определяне на остатъчния размер на главницата, служещ за изчисляване на лихвата. Липсвала и уговорка относно това какъв е лихвеният процент, приложим по отношение на посочената "еднократна такса за оценка на риска". В този смисъл съдържанието на процесния договор лишавал ищцата от преценка относно обхвата на задължението си и ограничавал правата ѝ, което водело до недействителност на договора на основание чл. 22 вр. чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК.

Във връзка с горното, процесният договор съдържал и клауза за включване в задълженията на ищцата на цитираната „еднократна такса за оценка на риска“ в размер на 1958,35лева, която се финансирала от кредитора и трябвала да се възстанови от ищцата с дължимите месечни вноски съгласно Погасителния план. Според ищцата, посочената клауза целяла заобикаляне на изискванията на чл.10а, ал.2 от ЗПК и същата на основание чл.21, ал.1 от ЗПК била нищожна, тъй като кредиторът можел да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не и такива за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Доколкото извършването на оценка на риска предхождало и обслужвало сключването на потребителския договор, то следвало да се приеме, че тази дейност касаела усвояването на кредита. Съгласно чл. 16 от ЗПК кредиторът бил този, който е задължен да оцени кредитоспособността на потребителя, т.е. да оцени риска от неизпълнение на задължението от страна на длъжника. Предвид изложеното, уговорката за заплащане на такса за оценка на риска се явявала нищожна като противоречаща на императивни правни норми, а именно на разпоредбите на чл. 10, ал. 2 и чл. 10а ал. 3 и ал. 4 от ЗПК.

На следващо място, ищцата счита, че е нарушено и императивното правило на чл.10, ал.1 от ЗПК за еднакво изпълнение на всички елементи на договора за потребителски кредит - по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12. Приложенията към договора, а именно преддоговорната информация и застрахователната програма „Защита живот, безработица/хоспитализация/" били представени видимо в шрифт различен и по-малък от този на самия Договор. Това от своя страна водело до недействителност на договора на специалното основание по чл. 22 от ЗПК. Отделно от изложеното, в процесния договор не се съдържал погасителен план, даващ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването, съгласно изискването на чл.11, ал.1, т. 11 от ЗПК. В договора за кредит бил инкорпориран погасителен план, който обаче не съдържал информация относно отделните компоненти на месечните вноски. От процесния договор било видно, че ищцата дължи една обща сума всеки месец, но не ставало ясно какъв бил размерът на главницата и на лихвата, още повече, че заемодателят начислил и месечни вноски по застрахователна премия и начислена такса за оценка на риска Липсата на подробна разбивка лишила ищцата от яснота при внасяне на парична сума по своя дълг, коя част от него погасява. Основната цел на ЗПК била да гарантира правата и да защити интересите на икономически по-слабата страна, а именно на потребителите, които следвало да са информирани относно разпределението на

заплатените от тях суми. В ЗПК било посочено изчерпателно какво следва да е съдържанието на договора за кредит. Липсата на изрично посочените в чл.22 във вр. с чл. 11 ЗПК реквизити на договора за кредит водели до недействителност на същия, като в закона не била предвидена възможност тези реквизити да са определяеми такива.

Поддържа се от ищцата, че в чл.7.2.2 от процесния договор последната се задължила да се застрахова като „Частта от средствата по кредита, представляваща дължимата за конкретната застраховка/конкретните застраховки/се превежда от Кредитора директно по банковата сметка на съответния Застраховател, респективно по банковата сметка на съответния Застрахователен посредник“. Видно от приложената към исковата молба полица Кредиторът се явявал и застрахователен посредник. От така предвидената клауза в договора било видно, че ищцата не би могла да влияе нито на размера на застрахователната премия, нито на размера на застрахователната вноска. Клаузите в договора не били индивидуално уговорени, поради което същите били неравноправни. Стойността и по двете застрахователни полици била в размер на 30 % от стойността на отпуснатия кредит. Прибавени към процента на годишните разходи, които съгласно договора били в размер на 49,47 процента, надхвърляли допустимата горна граница на разходи по отпуснатия кредит.

На следващо място, макар и да не било основание по смисъла на закона за недействителност на договора за потребителски кредит по чл.22 от ЗПК, в нарушение на чл.5, ал.2 от ЗПК, ищцата не получила и подробна преддоговорна информация от кредитора под формата на Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредит, съдържащ точните параметри на кредита, като общите разходи по кредита. Липсвала информация и за обективните критерии, въз основа на които могли да се изменят, ГЛП, метода за изчисляване на лихвата, както и условията за промяната ѝ, допълнителни задължения, свързани с разплащанията. Изрично с клаузата на чл.25.13.1 от договора ищцата декларирала, че кредиторът ѝ е предоставил на хартиен носител, на български език необходимата информация под формата на СЕФ, но на практика всички основни характеристики на кредита са ѝ били представени едва в деня на подписване на договора в офиса на ответника. Без да е било налице знание как се формират тези стойности, те вече били залегнали като клаузи от договора за кредит. Именно защото ищцата била лишена от възможността да се запознае с тези клаузи преди сключването на договора, както и да повлияе върху тяхното съдържание, тя не била и в състояние да прецени икономическите последици от сключването му.

Не на последно място, ищцата сочи, че в процесния договор за потребителски кредит липсвала информация как е било определено задължението за заплащане на ГПР, касаещо обслужването, управлението на кредита в размер на 49.47 % годишно. Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК договорът се изготвял на разбираем език и съдържал годишния процент разходи по кредита и общата сума, дължима от потребителя изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочвали взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на лихвения % на разходите по определения в Приложение №1 начин. В случая подобна информация липсвала, което водело до нищожност на договора

поради неспазване на императивните изисквания, залегнали в чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК. Отделно определения ГПР в размер на 49.47% не съответствал на изискванията на чл.19 от ЗПК и тази клауза от договора била нищожна, като противоречаща на закона.

Въз основа на изложените съображения ищцата иска от съда да постанови решение, с което да бъде признато за установено в отношенията между страните, че сключеният Договор за потребителски кредит № 7001025736 от 13.08.2019г. е недействителен на основание чл.22 от ЗПК, вр. чл.10, ал.1, и чл.11, ал.1, т. 9, т. 10 и т. 11 от ЗПК, както и да бъде осъден ответника да заплати на ищцата сумата от 10 676,64 лева - получена без основание сума, представляваща разликата между изплатената до настоящия момент сума от ищцата в общ размер на 22 676,64 лева и размера на отпуснатия съгласно договора потребителски кредит – 12 000 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

Доводите си допълва в писмени бележки. Претендира присъждане на разноските по делото, за което представя списък по чл.80 ГПК.

Ответникът счита предявените искове за неоснователни. Намира, че по отношение на процесния договор не са налице нарушенията на предвидените в чл. 22 ЗПК разпоредби – чл.10, ал.1, чл.11, ал.1, т.7-12 и 20 и ал.2 и чл.12, ал.1, т.7-9 като посочва, че договорът за потребителски кредит бил сключен в писмена форма, на хартиен носител. Информацията в него била представена в еднакъв по вид формат и размер на шрифта, а именно Arial Narrow 12.

Съобразно изискванията на чл.11, ал.1, т.7 ЗПК, според който следвало да бъде посочен общия размер на кредита и усвояването му, в чл.7.1 от Договора за потребителски кредит бил указан общия размер на кредита – 18 277.92 лева; размер на кредита – 12 000 лева; общ размер на застрахователната премия – 4319.57 лева (BANK КОМБО ЖИВОТ - 2138.40 лв. и BANK КОМБО БЕЗРАБОТИЦА - 2181.17 лв.; с включена еднократна оценка на риска в размер на 1958.35 лева, а чл.7.2 указвал условията за усвояване. Във връзка с чл.11, ал.1, т.8 от ЗПК, чл.8 от Договора за потребителски кредит сочел „неприложимо“.

Текстът на чл.11, ал.1, т.9 от ЗПК, не предвиждал лихвеният процент да бъде представен с уточнения върху каква база се начислява. Според цитираната разпоредба лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички лихвени проценти. По отношение на тази разпоредба, ответникът заявява, че в чл.9 от Договора за потребителски кредит, били посочени приложимия лихвен процент и условията за прилагането му, както следва: чл.9.1 посочвал размерът на лихвения процент, с който се олихвява предоставеният кредит, а именно 34,18 %; чл.9.2 посочвал условията за прилагането му – „лихвата се изчислява ежемесечно по метода на простата лихва върху остатъчния размер на главницата по кредита на база 30 дни в месеца и 360 дни в годината; чл.9.3 указвал размера на лихвата за 1 ден – изчислена като 1/360 част от лихвения процент.

Чл.11, ал.1, т.9а ЗПК бил неприложим за процесния кредит, тъй като банката не прилагала референтен лихвен процент в своите продукти.

Във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин, в чл.10 от Договора за потребителски кредит бил посочен размерът на годишния процент на разходите /ГПР/ по кредита и общата сума, дължима от потребителя, а именно ГПР – 49,47 % и обща сума, дължима от потребителя – 36 015.87 лева.

По отношение на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК - условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването, в чл.11.1 от Договора за потребителски кредит били посочени условията по издължаване на кредита, а в чл.11.2 – погасителен план.

Относно изискването на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК - информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит, в чл. 12 от Договора за потребителски кредит била изложена информацията, за правото на потребителя по чл. 11, ал. 1, т. 12 от ЗПК като при действието на договора от страна на потребителя не било постъпвало искане за извлечение по сметка и респективно не му бил предоставян детайлен погасителен план по чл. 11, ал. 1, т.12.

Във връзка с нормата на чл. 11, ал. 1, т. 20 ЗПК - наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено, и другите условия за неговото упражняване, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6, както и за размера на лихвения процент на ден се сочи, че в чл.20 от Договора за потребителски кредит била изложена информацията за правото на потребителя да упражни отказ от договора и условията за неговото упражняване.

Във връзка с изискването на чл.11, ал.2 ЗПК, съгласно който Общите условия са неразделна част от договора за потребителски кредит и всяка страница се подписва от

страните по договора, ответникът сочи, че Договорите за потребителски кредит не се сключвали под общи условия, а били типови договори като процесният договор бил подписан на всяка страница от потребителя – ищец. Неприложимо било към процесния договор за кредит и предвиденото в чл.12, ал.1, т.7-9 ЗПК, тъй като същият не бил под формата на овърдрафт.

Според ответника, не била нарушени разпоредбите на ЗПК, водещи до недействителност на процесния договор за кредит. По отношение на твърдяното от страна на ищеца нарушение на чл.11, ал.1, т.9 ЗПК се сочи, че в чл. 9 от договора за кредит били посочени размера на приложимия лихвен процент и условията за прилагането му, както следва: чл. 9.1 - размерът на лихвения процент, с който се олихвявал предоставеният кредит, а именно 34,24 %; чл. 9.2 - условията за прилагането му - „лихвата се изчислява ежемесечно по метода на простата лихва върху остатъчния размер на главницата по кредита на база 30 дни в месеца и 360 дни в годината; чл. 9.3 указвал размера на лихвата за 1 ден - изчислена като 1/360 част от лихвения процент. Така не било основателно възражението, че не бил посочен начинът на прилагане на договорната възнаградителна лихва, съобразно чл.11 ал.1 т. 9 от ЗПК доколкото в тази насока законът бил ясен - видно от §1 т.4 от ДР на ЗПК лихвеният процент се прилагал на годишна основа към сумата на усвоения кредит. Тоест липсвала неяснота как точно се прилага този лихвен процент. Цитираната правна норма не изисквала размера на възнаградителната лихва да се посочва като сума в лева, а същата следвала да се посочва в проценти /по аргумент от §1 т.4, т.5 , т.5а и т.6 от ДР на ЗПК/, както било сторено. Аналогично било решението дадено в чл.3 б.„и“ от Директива 2008/48/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити - „лихвен процент" означава лихвеният процент, изразен или като фиксиран, или като променлив процент, който се прилага на годишна основа към сумата на усвоения кредит. Тоест в закона имало ясно изразен начин на прилагане на лихвения процент - на годишна основа към сумата на усвоения кредит. Касаело се за императивна правна норма и същата се прилагала към договора за кредит независимо дали същата е отразена в договора или не /чл.9 от ЗЗД/. Също така, ако имало променлив лихвен процент, той следвало да е изрично предвиден в Договора, което в случая не било така т.е. променлив лихвен процент (референтен) не бил приложим, както се твърдяло от ищеца.

Не била нарушена и разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК. Член 11 ал.1 т.10 от ЗПК изисквал точно; посочване в договора на ГПР и общата дължима от потребителя сума към момента на сключване на договора, което изискване било спазено и изписано в Договора: ГПР - 49,47 % и обща дължима сума 36 015,87 лева. Останалите възражения срещу начина на изчисляване на ГПР съобразно изискването на ЗПК по определения в приложение №1 начин също били неоснователни, защото тежестта за доказване на тази евентуална грешка в изчислението тежала върху страната, която го твърди, а доказателства в тази насока не били искани и представени.

Формулата за изчисление на годишният процент на разходите (Приложение №1 към чл. 19, ал. 2 ЗПК) била величина, чийто алгоритъм бил императивно заложен в ЗПК и

приемането на методика, налагаща изчисляване на разходите по кредита по начин, различен от законовия било недопустимо. Договорът за потребителски кредит представлявал двустранна сделка с възмезден характер, тъй като в него следвало да е уговорен в момента на сключването му годишният процент на разходите по кредита (арг. чл. 11, т. 10 ЗПК), включващ общите разходи по кредита, настоящи и бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, вкл. за посредничество) изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит (арг. чл. 19 ал. 1 ЗПК). Следователно ГПР изразявал задълженията на потребителя в процентно отношение към размера на отпуснатия кредит, като в него се включвало и уговореното заплащане на възнаградителната лихва за възмездно ползване на заетата сума от кредитополучателя. Презюмирало се, че всички разходи с отпускането и използването на финансовия ресурс представлявали граждански плод (възнаградителна лихва). В чл. 19 ал. 3 ЗПК, били посочени изключенията т.е. разходите, които не са включени в ГПР.

Според ответника, разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК не следвало да се тълкува разширително в смисъл, че нарушение, водещо до недействителност по чл. 22 ЗПК било налице не само когато в договора изобщо не е посочен ГПР, но и когато формално е налице такова посочване, но посочения в договора размер на ГПР не съответствал на действително прилагания между Банката и потребителя. Неправилното изчисляване на ГПР по кредита, чрез невключване в неговото процентно изражение на задължение (както твърдял ищеца), което било установено в глобален размер чрез посочване на неговата стойност, не водило до недействителност на договора за кредит на соченото основание. В случаите, в които ГПР надвишавал установеният в закона максимум по чл. 19, ал. 4 ЗПК, приложение намирала разпоредбата на чл. 19, ал. 5 ЗПК, която указвала, че това води до недействителност на самата клауза в договора. „Допусканията“ предвидени в чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК (ДВ бр. 30 от 26.03.2013 г.) били описани детайлно в т. 3 от Приложение № 1 към чл. 19, ал. 2 от ЗПК (ДВ бр. 30 от 26.03.2013 г.). Допусканията, които кредиторът следвало да вземе предвид при изчисляване на ГПР били породени от липсата на информация в договора или от променливостта на някои от параметрите по договора (лихва, срок, падеж) и могли да бъдат групирани по следния начин:

- При наличие на клаузи позволяващи изменение на лихвения процент по договора за кредит - допуска се, че ГПР ще се изчислява при първоначално договорения размер на кредита;

- При наличие на възможност за усвояване на кредита на части - допуска се че е усвоен изцяло и в началото на договора;

- При договор за кредит с неопределен срок - допуска се, че договорът е сключен за срок от една година;

- Когато договорът за кредит не предвижда общ размер на кредита - допуска се, че той е 3000 лева.

Пълно описание на допусканията било дадено в т. 3 от Приложение № 1 към ЗПК,

като неописаните по-горе хипотези били варианти на комбинации от описаните.

В процесния договор за потребителски кредит, сключен между страните, липсвали неясноти, които да обусловят използването на допускания при изчислението на ГПР, поради което такива допускания не били предоставяни като информация по договора. Договорът за кредит бил сключен за конкретна сума, за конкретен срок, при фиксирана лихва, приложима за целия срок и се усвоявал еднократно и в началото на договора.

По отношение на твърдяното от ищеца нарушения на чл.10, ал.1, предл.8 ЗПК, ответникът поддържа, че в чл.19 от Договора за потребителски кредит била регламентирана възможност кредитополучателят да се възползва при желание от негова страна от застраховките, предлагани от Банката, които не били условие за сключване на договора. Видно от представената по делото застрахователна полица към ДПК 7001025736 с №81001NLB2011 било, че ищцата сключила застраховка Живот и Безработица, като обезпечение на процесния договор за кредит, със застрахователи ЗК „Уника Живот" АД и ЗК „Уника" АД, застраховаш/застрахован, с уговорена застрахователна премия от 4319,57лева, платима еднократно. Тази застраховка била сключена по искане на ищеца, видно от заявление- декларация, в което било маркирано съгласие за сключване на такъв договор и заявлението било подписано, както и от подписаното „Потвърждение за приемане и съгласие по Застрахователен договор № 81001NLB2011“. В чл.7.2.2 от договора за кредит било предвидено, че в случай, че кредитополучателят се възползва от предоставяните от кредитора застраховки, с подписване на договора за кредит, кредитополучателят дава съгласие застрахователната премия да се превежда директно от кредитора на застрахователя или застрахователния посредник. Съгласно договора за кредит, застрахователните премии били включени в размера на кредита. Същите формирали общия размер на кредита и били част от месечните вноски. За потребителя съществувала възможността сам да избере някоя от услугите предлагани от Кредитора или друга услуга, с различен застраховател, без това обаче да е задължително условие за сключване на самия договор В този смисъл се сочи релеванта съдебна практика - Определение № 971 на ОС Варна по в.ч.гр.д. № 450/2021, 5 състав, Решение № 798 по в.гр.д.№ 867/20 г. на ОС Пловдив; Определение № 718 от 25.06.2020 г. по в.ч.гр.д. № 218/20 г. на ОС Смолян; Определение № 1515 от 15.04.2022 г. по в.ч.гр.д. № 669/2022 г. Отделно, потребителят можел, ако реши, да се откаже от сключената застраховка по всяко време. ЗПК разглеждал и т.нар. допълнителни услуги, които потребителят можел да поиска и да получи при кандидатстването за кредит, по специално закона визирал застрахователните услуги. В този смисъл бил § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, чл. 25, ал. 5 от ЗПК и др. Допълнителните услуги се предоставяли с отделен договор за услуга и често от лице различно от кредитора. Застрахователната премия била цената на допълнителната услуга, чиято парична равностойност се дължала от потребителя (застрахованото лице). Сумата от 4319,57 лева представлявала застрахователната премия по сключените застраховки. В искането за откриване на договорни отношения потребителят - длъжник изрично декларира избора на тази допълнителна услуга - застраховка, а в чл. 7.2.2 от договора за кредит потребителят изрично възлагал на кредитора да преведе частта от

средствата от кредита (Общия размер на кредита), касаеща застрахователната премия, на съответния застраховател. Единствено стойността на застрахователната премия, която се финансирала от Банката била елемент от главницата по кредита, но това бил финансов елемент, който нямал нищо общо със застрахователния договор. Само по свое желание и по собствено усмотрение потребителят можел да сключи някоя от застраховките, или да се присъедини към някоя от застрахователните програми, предлагани от кредитора, в качеството му на застрахователен агент, без това обаче да е задължително условие за сключване на самия договор. Съгласно разпоредбата на чл. 9 ЗЗД страните можели свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречало на повелителните норми на закона и на добрите нрави. Съгласно § 1 от ДР на ЗЗП, застрахователната премия или всеки друг разход свързан с предоставянето на допълнителна услуга били част от общите разходи, които се включвали при изчислението на ГПР, но само ако са били задължително условие за сключването на договора за кредит. В този смисъл бил и чл. 19 от Договора за кредит, където изрично било посочено, че сключването на застраховката не е задължително условие за сключването на договора за кредит. Това еднозначно показвало, че допълнителната услуга застраховка не било задължително условие за получаването на кредита, т.е. застрахователната премия не следвало да бъде включвана в общите разходи по кредита, но била включена в главницата, която била компонент на ГПР. В чл. 7 от договора за кредит „Общ размер на кредита и условия за усвояването му“ ясно бил посочен размерът на предоставения финансов ресурс, включващ размера на застрахователните премии, и формиращ Общия размер на кредита - главница. Застрахователните премии били цената на допълнителната услуга, чиято парична равностойност се дължала от длъжника (застрахованото лице). В искането за откриване на договорни отношения кредитополучателят изрично декларирал избора на тази допълнителна услуга - застраховка. Общият размер на кредита включвал отпуснатата сума по сметка на Кредитополучателя и застрахователната премия в тази връзка ищецът неправилно изчислявал процента на ГПР, като включвал застрахователната премия като разход към кредита.

Неоснователни били и твърденията на ищеца по отношение на задължението на Банката кредитор да предоставя във формат и размер шрифт - не по-малък от 12 други документи, освен тези касаещи договора за потребителски кредит и информацията към него. Издаденият сертификат за сключена застраховка не бил елемент от договора, по смисъла на чл. 10 от ЗПК. Предоставената застраховка бил страничен незадължителен продукт (допълнителна услуга), част от кредитния, който предлагал Банката и приложимото законодателство по отношение на формата не било това на ЗПК, вкл. и по отношение на размера на шрифта. Разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗПК изисквала всички елементи на договора за потребителски кредит да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12. Елементите на договора за потребителски кредит били свързани с клаузите/задължителните реквизити на договора за потребителски кредит, представени в чл. 11, ал. 1 от ЗПК, както и предварителната информация по чл. 5 от ЗПК (т.нар. стандартен европейски формуляр). Всичките реквизити можело да бъдат разпределени в различни документи, които заедно да съставляват елементи, изграждащи договора за потребителски

кредит, като: Искане за кредит; Индивидуален договор; Общи условия към индивидуалния договор; Стандартен европейски формуляр по чл. 5, ал. 2 от ЗПК; Погасителен план към договора за кредит. Тези елементи безспорно следвало да отговарят на изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК. В конкретния случай, по отношение на шрифта се твърди от ответника, че представения договор и заявлението били сключени на шрифт 12. Договорът за застраховка не бил сключен в предвидения по закон шрифт, но той представлявал отделно правоотношение като в ЗПК и КЗ не било предвидено изискване за шрифт за него. Освен това клаузата била инкорпорирана в основния договор, който бил двустранно подписан от страните. Изискванията към застрахователния договор, като форма, информация и т.н. били изрично посочени в чл. 344 и сл. от КЗ. Всеки застрахователен договор трябвало да отговаря на изискванията на чл. 344 и сл. от КЗ. Застрахователния договор не можел да бъде елемент от друг договор, най-малкото от договори със страни не притежаващи качеството на застраховател. В чл. 344, ал. 3 била уредена и възможността застрахователят да издаде „застрахователен сертификат“ удостоверяващ сключения застрахователен договор, по искане на застрахователя (както било в случая) или по искане на застрахования, но само по отношение на неговия застрахователен интерес (по отношение на застрахования материален интерес - вноските по договора за кредит или застрахованото имущество). В чл. 10 от ЗПК изискването за шрифт се поставяло за всички елементи на договора за потребителски кредит, а не за всички договори, сключени във връзка с потребителския кредит. За застрахователния договор не се предвиждало такова нормативно изискване и доколкото бил сключен между различни страни, не можело да се приеме, че е елемент от договора за кредит. Елемент от договора за кредит бил включването в него на застрахователна премия, но не и самият договор за застраховка. Т.е. изискването за шрифт 12 по отношение на документите, представляващи предоставени допълнителни услуги (по смисъла на ЗПК) както и за платежните услуги от Банката не бил приложим и не можело да се счита, че противоречи на чл. 22 от ЗПК, което да доведе до недействителност на кредитното правоотношение, породено от договора за кредит, тъй като това императивно задължение за кредитора се простирало само и единствено до договора за потребителски кредит.

Ответникът намира още, че в чл. 11.2 от договора за кредит бил инкорпориран погасителен план, в който били посочени брой, размер в лева и падеж на всяка вноска. Доколкото при процесния договор бил приложим фиксиран лихвен процент за целия период, изискването за посочване на последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми в това число главница и лихва било неприложимо. Ако потребителя е имал неразбиране относно тази част на договора, същия имал правото дадено му в чл. 11, ал. 1 т. 12 от ЗПК - да изиска безвъзмездно от кредитора детайлен погасителния план, който да даде информация за размера на погасената сума и оставащата за плащане сума, като отразява погасяването на задължението по компоненти (такси, лихва, главница), поради, което следвало да предостави и разбивка по компоненти на главницата. Този погасителен план се предоставял на потребителя само 1) при поискване и 2) ако е извършвал погасявания по кредита. Този погасителен план не можел да бъде част от договора, защото

се предоставял само при извършено погасяване на вноски по кредита. Такова искане не било подавано до Банката от страна на кредитополучателя. По същият начин в тази част неоснователно се явявало и възражението на ищеца, като съгласно чл.10 т.2 б."з" и „и" от Директива 2008/48/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити договорът за кредит следвало да посочва кратко и ясно размера, броя и периодичността на дължимите погасителни вноски и, когато е уместно, реда на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването и правото на потребителя да получи при поискване и безвъзмездно и по всяко време през целия срок на действие на договора за кредит извлечение под формата на погасителен план като планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент - каквато разбивка, не била изисквана от потребителя.

На следващо място се посочва, че по отношение на твърдените нарушения на ЗПК, водещи до недействителност на договора за кредит и нарушаване на разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК - събиране на такси свързани с усвояването и управлението на кредита, че начислената такса за оценка на риска в размер на 1958,35 лева не била свързана с „управлението на кредита". Ясно било указано в чл. 7.1, че таксата е дължима еднократно и предварително преди сключване на договора. Фактът, че за удобство на потребителя била разсрочена в погасителните вноски, не променял моментът на нейната изискуемост. Разсроченото плащане на таксата не означавало, че потребителят плаща такса за администриране на кредита всеки месец, а просто означавало, че едно задължение възникнало в началото на договора се разсрочвало във времето. Процесната такса не била свързана и с „усвояването на кредита". Плащането на същата не обуславяло дали потребителят ще усвои кредита или не. Същата покривала разходи извършени от банката към момента на сключване на договора и непосредствено след него. Таксата се включвала в „разходите" по кредита, които заедно с ГЛП формират ГПР, чиито размер в конкретния случай не надвишавал максимално определения праг от 5 пъти законната лихва съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК. В представеният на потребителя Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити, Банката предоставила предварителна информация за „всеки друг разход свързан с Договора за кредит, а именно таксата в размер на 1958,35 лв., т.е. клиентът е бил надлежно информиран за този разход съгласно изискванията на ЗПК. Отделно от това, следвало да се има предвид, че същия се предоставя на потребителя в един оригинал преди сключване на договора.

Претендира разноски като прави възражение за прекомерност на исканото адвокатско възнаграждение от страна на ищцата.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в съвкупност, както и доводите на страните, съобразно изискванията на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

От приетия като писмено доказателство по делото Договор за потребителски кредит № 7001025736 от 13.08.2019 г., сключен между "*****" *** и Е. Б. Б., се установява, че

ответникът се е задължил да предостави на ищцата сумата от 12000 лева, представляваща чистата стойност на предоставения на длъжника за ползване финансов ресурс. В клаузата на чл. 7. 1. от Договора е установено, че общият размер на кредита е от 18 277,92 лева, в която сума се включва освен предоставената главница, сумата от общо 4319,57 лева-застрахователна премия по застраховка "Bank Комбо Живот" – 2138,40 лв. и застраховка "Bank Комбо Безработица" – 2181,17 лв., както и сумата от 1958,35 лева – такса за оценка на риска. Установено е, че таксата за оценка на риска, дължима в деня на подписване на договора за кредит, се финансира от кредитора и се възстановява от потребителя с дължимите месечни вноски съгласно погасителния план. В договора за кредит е посочено, че годишния лихвен процент е в размер на 34,18 %, а годишният процент на разходите е от 49.47 %.

В договора за потребителски кредит е обективиран и погасителен план с посочване на падежа на всяка вноска и нейния размер, като падежът на първата дължима вноска е на 15.09.2019 г., а на последната на 15.02.2024 г. Размерът погасителните вноски е 666,96 лева, а на последната – 666,99 лева. В чл. 10 от Договора е посочено, че общата сума, дължима от потребителя е в размер на 36 015,87 лева.

Страните са подписали на същата дата - 13.08.2019 г. и Рамков договор за платежни услуги на физически лица, в който са обективирани Общи условия, приложими към договорите.

Представени по делото са и преддоговорна информация за програма „защита живот безработица/хоспитализация“ и застрахователна полица по същата - Застрахователна полица № 81001NLB2011 от 13.08.2019 г., със застраховател ЗК "Уника Живот" АД и ЗК "Уника" АД и застрахован Е. Б. Б., от която се установява наличието на сключена застраховка чрез застрахователния посредник "*****" *** с покрития "Смърт", "Трайна загуба на работоспособност над 75%", "Временна загуба на работоспособност" и „Нежелана безработица или хоспитализация“, в която е посочено, че ползващо се лице по полицата е "*****" ***, който има качеството и на необвързан застрахователен агент. В сертификата е отбелязано, че началната дата на застраховката е считано от 14.08.2019г., а размерът на застрахователната премия е от 4319,57 лева.

Ищцата е потвърдила и получаването на специалните условия за застраховка с покритие застраховка Живот, Нежелана безработица/Хоспитализация на застрахователя в сила от 01.06.2018 г., представляващи неразделна част от застрахователния договор, приела ги е и се е съгласила с тях.

В чл.7.2.2 от договора за кредит е предвидено, че в случай, че кредитополучателят се възползва от предоставяните от кредитора застраховки, с подписване на договора за кредит, кредитополучателят дава съгласие застрахователната премия да се превежда директно от кредитора на застрахователя или застрахователния посредник.

Видно от договора за кредит застрахователните премии са включени в размера на кредита. Същите формират общия размер на кредита и са част от месечните вноски.

Представена по делото от ищцата е и справка за направени плащания по договор за потребителски кредит № 7001025736, според която общата стойност на платените суми по договора към месец август 2021 г. възлиза на 15 999 лева, а от съдържащата се в отговора на исковата молба такава, плащанията към 15.08.2022 г. възлизат на 24 012.80 лева.

Приети като писмени доказателства по делото са и Платежно нареждане № 692835 за сумата от 129 343,27 лева към ЗК „Уника Живот“ АД от 19.09.2019 г. с наредител "*****" *** и Платежно нареждане № 692823 за сумата от 188445,60 лева към ЗК „Уника Живот“ АД от 19.09.2019 г. с наредител "*****" ***, ведно с разпечатка за застраховано лице, от които се установява заплащането на дължимата сума по договора за застраховка от "*****" *** на застрахователя ЗК "Уника Живот" АД.

От заключението на назначената съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като компетентно, обективно и неоспорено от страните, се установява, че ищцата е погасила общо 38 броя погасителни вноски, всяка по 666,96 лева като по погасителния план са погасени вноските до 15.10.2022 г. включително и общо внесената сума е 25 344,48 лева, разпределена при кредитора/ответник както следва: 6435,33 лева - главница; 15542,45 лева – договорна лихва; такса – 1050,22 лева; застрахователна премия – 2316,49 лева. Остават за погасяване 15 вноски от 15.11.2022 г. до 15.02.2024 г. за обща сума от 10 671,40 лева, както следва: 5564,67 лева за главница; 2195,50 лева за договорна лихва; 908,13 лева за такса и 2003,08 лева за застраховка. Разпределението на погасените суми и на оставащите за погасяване суми по всяка вноска вещото лице е представило и в табличен вид в заключението си. Според вещото лице договорната лихва в размер на 34.18 % е приложена върху главницата от общо 18 277,92 лева, включваща сумата по кредита от 12 000 лева, таксата за оценка на риска от 1958,35 лева и застрахователната премия от 4 319,57 лева. Експертизата е изчислила, че за целия период на кредита сумата на възнаградителната лихва е 17 739,75 лева. Отбелязано е в заключението, че липсва списък, от който да е видно, че сумите по застрахователните сертификати на ищцата са включени е представените документи за извършено плащане към ЗК Уника Живот АД и ЗК Уника АД.

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните правни изводи:

Предявени са при условията на обективно кумулативно съединение искове с правно основание чл.26, ал.1, предл.1 ЗЗД във вр. с чл.22 ЗПК, вр. чл.10, ал.1 и чл.11, ал.1, т. 9, т. 10 и т. 11 ЗПК и по чл.55, ал.1, предл.1 ЗЗД, които са процесуално допустими.

Разгледани по същество първият иск се явява неоснователен, а вторият – частично основателен, поради следните съображения:

Липсва спор по делото, че ответникът е банкова институция, която по занятие отпуска кредити чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Това означава, че дружеството предоставя кредити, което го определя като кредитор по смисъла на чл. 9, ал. 4 ЗПК. Безспорно между страните е и обстоятелството, че ищецът е потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 ЗПК. Следователно сключеният между страните

договор за кредит по своята същност представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 ЗПК, спрямо който са приложими разпоредбите на Закона за потребителския кредит.

Съгласно трайната съдебна практика в случаите, когато е сезиран с нарочен установителен иск за прогласяване на недействителност на договор, съдът е обвързан от основанията за недействителност, посочени от ищеца в исковата молба. Недопустимо е при формулирани фактически основания и петитум съдът да се самосезира с решаване на подобен, но различен по предмет спор за недействителност на сделката, тъй като счита, че на друго основание тя е нищожна, респ. унищожаема. Ако процедира по този начин, съдът се произнася по непредявен предмет на иска и актът му подлежи на обезсилване. При предявен установителен иск с правна квалификация чл. 26 ЗЗД с изрично посочени в исковата молба основания за недействителност силата на пресъдено нещо обхваща порочността, респективно липсата на порочност на атакуваната сделка само на посочените основания и не лишава ищеца от възможността в същото производство да съедини и други искания за недействителност на същата сделка или да стори това в отделен процес. Това е така, защото ищецът по иск за недействителност на договор, за разлика от ответника по иск за изпълнение на договорно задължение, не е длъжен в рамките на един иск или един процес да изчерпи всичките си правоизключващи възражения. Колко от тях, кои и кога ще бъдат въведени зависи от суверенната преценка на ищеца, като съдът е обвързан от наведените фактически и правни основания. В този изричен смисъл решение № 949 от 7.09.2010 г. по гр. д. № 653/2009 г. на ВКС, IV г. о., решение № 868/15.02.2010 г. гр. дело № 2976 по описа за 2008 г., ВКС, решение № 233/ 31.07.2015 г., по гр. д. № 4380 по описа за 2014 г., ВКС, IV г. о., решение № 198/ 10.08.2015 г., по гр. д. № 5252 по описа за 2014 г., ВКС, IV г. о., решение № 33/02.07.2015 г., по гр. д. № 3903/2014 г., ВКС, I г. о., решение № 267/03.10.2011 г., по гр. д. № 1362 по описа за 2010 г., ВКС, III г. о., решение № 495 от 21.11.2011 г. по гр. д. № 696/2011 г. на ВКС.

По доводите за недействителност на договора за кредит.

За да бъде валидно сключен договорът за потребителски кредит е необходимо да отговаря на предвидените в разпоредбите на чл. 10, ал. 1 ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и т. 20 и ал. 2 ЗПК и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 ЗПК.

В исковата молба са изложени обстоятелства и твърдения за недействителност на процесния договор за заем, поради липсата на реквизитите, предвидени в чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 10 и т. 11 от ЗПК, както и за нарушение на изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК като е направено искане за прогласяване на недействителност на договора на основание чл. 22, вр. чл. 10, ал. 1, и чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 10 и т. 11 ЗПК.

След изследване съдържанието на договора, съдът намира, че са спазени изискванията към съдържанието на договора за потребителски кредит, предвидени в цитираните разпоредби.

Видно от договора за заем /договор за потребителски кредит № 7001025736/, в чл. 9 е

посочен лихвеният процент по кредита, който е 34.18 % фиксиран годишен лихвен процент по заема, представляващ реквизит по чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, посочени са и условията за прилагането му и как се изчислява - в чл. 9, т. 9. 2 и т. 9. 3. Действително в договора няма отделно записване на общия размер на договорната лихва, но това не води до недействителност на договора. Такова самостоятелно изискване за съдържанието на договора за потребителски кредит не е предвидено в чл. 11 ЗПК или в друга разпоредба, към която да препраща гл. "Шеста – Недействителност на договора за потребителски кредит. Неравноправни клаузи" от ЗПК. Освен това от договора става ясно какъв е общият размер на дължимата договорна лихва за целия срок на договора, а именно 17737,95 лева /разликата между общо дължима сума по договора от 18277,92 лева и предоставения кредит в размер на 12 000 лева, такса за оценка на риска – 1958,35 лева и застрахователната премия от 4 319,57 лева /, който размер е фиксиран за целия период на договора.

В чл. 10 от договора е посочен общият размер на всички плащания по договора в размер на 36015,87 лева /включващ, главници, такси и лихва/, както и годишния процент на разходите по кредита 49,47 % – реквизити по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Претенцията за прогласяване на недействителност на договора, основана на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, а именно, че към договора липсва погасителен план също е неоснователна. Видно от самия договор в чл. 11, т. 11. 2 е инкорпориран погасителен план, в който са посочени броя на вноските по кредита, дата на всяка една от вноските, периодичността на вноските, както и размерът на всяка една от вноските. Тъй като договорът е сключен при фиксиран лихвен процент за целия му срок и за всички вземания по него, последното изискване на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК- за посочване последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми в това число главница и лихви, е неприложимо. Съгласно самата разпоредба тази информация следва да се съдържа в погасителния план единствено при наличието на различни лихвени проценти, каквито не се установяват в случая.

Съдът намира за неоснователен доводът на ищеца за нищожност на договора поради нарушаване на императивното правило на чл.10, ал.1 ЗПК, тъй като преддоговорната информация, касаеща застрахователната програма са предоставени в шрифт различен и по-малък от този на самия договор. Тук следва да се посочи, че издаденият сертификат за сключена застраховка не е елемент от договора за потребителски кредит. Съгласно Чл. 10, ал.1 ЗПК Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. В случая, специалните изисквания по отношение на процесния договор за кредит са спазени, а доводите на ищцата в тази връзка се явяват неоснователни. Разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от ЗПК изисква всички елементи на договора за потребителски кредит да се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12. Елементите на договора за потребителски кредит са свързани със задължителните реквизити на договора за потребителски кредит, представени в чл. 11, ал. 1

от ЗПК, както и предварителната информация по чл. 5 от ЗПК (т.нар. стандартен европейски формуляр). Такива елементи са искането за кредит, договора и общите условия, както и стандартния европейски формуляр по чл. 5, ал. 2 ЗПК, в това число и погасителния план към договора за кредит. В конкретния случай не са изложени от ищцата твърдения по отношение на шрифта относно тези елементи, а и те не се установяват да са налице, за да се приеме, че процесният договор за кредит е недействителен на посоченото основание. Договорът за потребителски кредит е сключен в писмена форма, на хартиен носител като цялото му съдържание е в еднакъв по вид, формат и размер шрифт 12.

Относно довода на ищцата за посочване на различно място на сключване на договора, а именно гр.София, вместо гр.Хасково, следва да се посочи, че този факт е изцяло ирелевантен в случая като не влече след себе си твърденията от ищцата последици.

С оглед всичко изложено следва да се приеме, че в договора ясно и пълно са посочени параметрите му, които са били известни на ищеца към момента на сключването му. В чл. 25.13 от договора е посочено, че с подписването на договора потребителят декларира, че преди сключването на договора, кредиторът му е предоставил своевременно, безвъзмездно на хартиен носител и на български език необходимата информация във формата на "Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация" за сравняване на различни предложения и за вземане на информирано решение за сключване на договора, съобразно изразените от потребителя предпочитания и въз основа на предлаганите от кредитора условия на договора. По делото няма спор, че договорът е подписан от ищеца, като от съдържашото се в чл. 25.13.1 от договора изявление, може да се направи категоричен извод, че същият е имал възможност да се запознае с цялостното съдържание на договора, преди да положи подписа си под същия, т. е. да сключи договора.

По отношение на таксата за оценка на риска, дължима в деня на подписване на процесния договор на стойност 1958,35 лева, съдът намира, следното: Уговорката за такса за оценка на риска е нищожна, тъй като не отговаря на изискванията на чл. 10а, ал. 4 ЗПК. Според тази разпоредба видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит. Посочената такса е уговорена в чл. 7. 1 от договора като задължителна. Според тази клауза таксата е еднократна, дължима в деня на подписване на договора за кредит, финансира се от кредитора и се възстановява от потребителя с дължимите месечни вноски съгласно погасителния план и предвид заявеното му желание в искането-декларация. Съдът счита, че посочената уговорка не отговаря на разпоредбата на чл. 10а, ал. 4 ЗПК, тъй като е неясна - не става ясно за какво точно действие (услуга) се дължи въпросната такса. Следователно се заобикалят изискванията на закона и като такава клаузата е нищожна по аргумент на чл. 21, ал. 1 ЗПК. Съдът счита също така, че доколкото оценката на риска предхожда сключването на договора, то тази дейност касае усвояването на кредита, във връзка с което кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони, на основание чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Клаузата противоречи и на чл. 16 ЗПК, която предвижда императивно задължение за кредитора да оцени кредитоспособността на потребителя преди да предостави кредит на последния.

Клаузата, с която е уговорена такса за оценка на риска, на практика прехвърля върху самия длъжник финансовата тежест от изпълнението на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на кандидатстващите за кредит, вменени й с посочената норма и води до неоправдано допълнително увеличаване на размера на задълженията по договора.

Доколкото обаче отделен иск за прогласяване нищожността на тази договорна клауза не е предявен, дори и при условията на евентуалност, а доводите на ищцата касаят съображения, обосноваващи недействителност на процесния договор в неговата цялост, то не са налице основания за прогласяване на недействителността на договора за кредит на посоченото основание, поради което установителния иск за недействителност на договора за кредит следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По отношение на осъдителния иск по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД и съгласно трайната практика на ВКС, за разлика от правомощията по предявен нарочен установителен иск за нищожност на договор, при който е обвързан от наведените от ищеца основания, когато е сезиран с осъдителен иск за изпълнение на договорно задължение или с иск по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за дадено без основание, съдът не само може, но е и длъжен да провери действителността на договора и на ненаведени от страните основания в следните хипотези – при нарушение на добрите нрави, при неравноправни клаузи и при при нарушаване на императивни правни норми, които водят до накърняване на установения в страната правов ред, при положение, че за установяване на нищожността не се изисква събиране на доказателства.

Служебното начало следва да се приложи и при преценката дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Както бе посочено вече, процесният договорът за кредит е сключен в писмена форма, на хартиен носител, по ясен и разбираем начин, с необходимия шрифт. Липсват нарушения на формата (външната страна на представения правопораждащ спорното право документ), съгласно специалния ЗПК. Посочена е чистата стойност на кредита (чл. 7. 1), годишният процент на разходите (чл. 10), годишен лихвен процент по кредита (чл. 9. 1), общият размер на всички плащания по договора (чл. 10), условията за издължаване на кредита от потребителя, елементите на общата стойност на кредита, денят на плащане на погасителните вноски, представен е погасителен план към договора, инкорпориран в самия договор (чл. 11. 2), предвидено е правото на потребителя да погаси предсрочно кредита (чл. 22. 1), право да получи погасителен план за извършени и предстоящи плащания (чл. 12), право да се откаже от договора (чл. 21.6.2). Предоставянето, респ. получаването на предварителна информация е удостоверено в договора, което обстоятелство е признато от ответника с поставянето на подпис на договора за паричен заем. Всяка страница от договора е подписана от кредитополучателя. Общите условия не съществуват като самостоятелен документ, а са инкорпорирани в договора, който е подписан на всяка страница от ответника. Посочен е видът на стоката, за която е отпуснат кредита и нейната цена, като ищецът не

оспорва, че „стоката“ му е предадена и че тя е такава, каквато е посочена в договора.

С оглед изложеното съдът приема, че договорът за кредит е валидно сключен и не страда от предвидените в закона пороци.

Съдът, обаче прие, че клаузата за еднократна такса оценка на риска, предвидена в договора е недействителна поради противоречие с разпоредбата на чл. 10а, ал. 4 и ал. 2 ЗПК.

Ответникът не оспорва, а напротив признава постъпилите плащания от ищеца във връзка с договора за кредит, а и те и техните размери се установяват и от заключението на назначената съдебно-счетоводна експертиза, които факти съдът съобрази с оглед правилото на чл.235, ал.3 ГПК. Безспорно между страните е, че по договора до момента е платена и сума в размер на 1050,22 лева по клаузата за оценка на риска, която е недействителна, поради което платеното по нея се явява платено без основание и следва да бъде върнато. За горницата до пълния предявен размер от 10 676,64 лева, искът следва да се отхвърли като неоснователен, доколкото съдът приема, че не целият договор е недействителен, а само клауза от него.

Като законна последица от уважаване на иска главницата следва да се присъди, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда – 15.06.2022 г. до окончателното плащане.

С оглед изхода на деото и двете страни имат право на разноски.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК на ищеца се дължат такива, съразмерно на уважената част от исковете, а именно сумата от 88,67 лева, съобразно представения списък по чл. 80 ГПК.

В отговора на исковата молба ответникът е направил искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. В настоящото производство ответникът се е представлявал от юрисконсулт и е направил искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя на основание чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл.37 от Закона за правната помощ /ЗПП/, вр. чл. 25, ал.1 от Наредбата за заплащането на правната помощ на общо 200 лева, като взе предвид конкретната фактическа и правна сложност, проведените съдебни заседания и извършените процесуални действия, от която ще следва да се присъди сума в размер на 192,75 лева, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, съразмерно с отхвърлената част от исковете.

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Е. Б. Б., ЕГН *****, с адрес: гр.Х., ул.*****, съдебен адрес: гр.Х., бул.*****, адв. З.З. от АК Хасково, срещу „*****” ***, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: град С., ул. „*****”, представлявано от В.А.Г., Н.Г.С. и А.Ч.Д., искове за признаване за установено в отношенията между страните, че Договор за потребителски кредит № 7001025736 от

13.08.2019г. е недействителен на основание чл.22 ЗПК, вр. чл.10, ал.1, и чл.11, ал.1, т. 9, т. 10 и т. 11 ЗПК.

ОСЪЖДА, на основание чл.55, ал.1, пр.1 ЗЗД, „*****” ***, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: град С., ул. „*****”, представлявано от В.А.Г., Н.Г.С. и А.Ч.Д. да заплати на Е. Б. Б., ЕГН *****, с адрес: гр.Х., ул.*****, съдебен адрес: гр.Х., бул.*****, адв. З.З. от АК Хасково, сумата от 1050,22 лева като получена без основание, по Договор за потребителски кредит № 7001025736 от 13.08.2019г., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от постъпване на исковата молба в съда – 15.06.2022 г., до окончателното ѝ изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ** иска в останалата му част – за разликата над нея до пълния предявен размер от 10 676,64 лева като **НЕОСНОВАТЕЛЕН**.

ОСЪЖДА „*****” ***, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: град С., ул. „*****”, представлявано от В.А.Г., Н.Г.С. и А.Ч.Д., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, да заплати на Е. Б. Б., ЕГН *****, с адрес: гр.Х., ул.*****, съдебен адрес: гр.Х., бул.*****, адв. З.З. от АК Хасково сумата от 88,67 лева, представляваща направените по делото разноси, съразмерно на уважената част от исковите.

ОСЪЖДА Е. Б. Б., ЕГН *****, с адрес: гр.Х., ул.*****, съдебен адрес: гр.Х., бул.*****, адв. З.З. от АК Хасково, да заплати на „*****” ***, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: град С., ул. „*****”, представлявано от В.А.Г., Н.Г.С. и А.Ч.Д., сумата от 192,75 лева, представляваща направените по делото разноси, съразмерно на отхвърлената част от исковите.

Решението може да бъде обжалвано пред Окръжен съд - Хасково в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Хасково:/п/ не се чете.

Вярно с оригинала!

Секретар: Ц.С.